

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Андрій СУЛИМА, 1993 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю Агрономія, працює на посаді регіонального менеджера зі збуту Товариства з обмеженою відповідальністю "БАСФ Т.О.В.", м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Агрономія».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 01 травня 2026 року № 01-05/37, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Наталії ЯЦЕНКО, доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри овочівництва, Уманський національний університет;

Рецензентів – Олени ЧЕРНО, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, завідувача кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет;

Ірини РАССАДІНОЇ, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Вадима ІВАНІНИ, доктора сільськогосподарських наук, професора, провідного наукового співробітника відділу агрохімічних досліджень, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України;

Людмили ПРАВДИВОЇ, доктора сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри рослинництва та цифрових технологій в агрономії, Білоцерківський національний аграрний університет,

на засіданні 25 червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Андрію СУЛИМІ на підставі публічного захисту дисертації «Продуктивність ячменю озимого за різних доз добрив і їх поєднань у польовій сівозміні в умовах Правобережного Лісостепу України» за спеціальністю 201 Агрономія.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Григорій ГОСПОДАРЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, професор, Уманський національний університет, професор кафедри агрохімії і ґрунтознавства.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 6 наукових праць, з яких 3 – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України і 3 праці в матеріалах науково-практичних конференцій.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Любич В. В., Сулима А. С. Показники росту рослин ячменю озимого залежно від удобрення та застосування регулятора росту. *Аграрні інновації*. 2025. № 33. С. 182–186. DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.33.30>

2. Любич В. В., Сулима А. С. Урожайність та якість зерна ячменю озимого залежно від агротехнологічних заходів. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Вип. 106, Ч. 1. С. 593–602. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-106-1-593-602

3. Сулима А. С. Господарське винесення азоту посівами ячменю озимого залежно від удобрення та регулятора росту рослин. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Вип. 107, Ч. 1. С. 456–464. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-107-1-456-464

У дискусії взяли участь і висловили зауваження:

Вадим ІВАНІНА, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник відділу агрохімічних досліджень, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Розділ 1 досить добре написаний і розкриває глибину питання, проте надання узагальнюючих висновків у кінці підрозділів і розділу в цілому розширило б розуміння щодо подальших перспектив досліджень;

2. У розділі 2 при описанні погодних умов було б доречним надати інформацію щодо гідротермічного коефіцієнта Селянинова. Це дало б розуміння щодо посушливості погодних умов у роки досліджень;

3. Розділ 3 відзначається глибиною розкриття питання, але наштовхує на роздуми щодо місця регулятора росту у технології вирощування ячменю озимого. Хотілося б почути думку здобувача, які ростові процеси і яким чином регулює цей хімічний засіб;

4. Розділ 4 сформований лаконічно, відзначається чітким висвітленням матеріалу, дає відповіді на поставлені експериментом завдання. На мою думку умовний збір білка, поданий в таблиці 4.6, краще було б подати у «т/га» замість «кг/га»;

5. У розділі 5 було б доречним баланс елементів живлення у ґрунті порахувати за двома сценаріями - коли солома залишається на полі і коли її вилучають;

6. Не вистачає у розділі коефіцієнтів використання елементів живлення із добрив ячменем озимим. Така б інформація значно збагатила цей розділ;

7. Рекомендації виробництву мали б більшу практичну вагомість, коли б у них окрім вказання дози добрив, було б розписано як ці добрива вносити і які форми добрив використовувати. Виробник завжди потребує якомога детальнішої інформації щодо технологічних моментів застосування добрив.

Людмила ПРАВДИВА, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та цифрових технологій в агрономії, Білоцерківський національний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 1 не було б зайвим навести дані щодо площ посівів ячменю озимого в Україні та світі.

2. У розділі 2, підрозділі 2.1 доцільним було б показати коефіцієнт суттєвості відхилень показників опадів і температури поточних років досліджень від середніх багаторічних даних.

3. У розділі 3 потребує пояснення: Чи є суттєвою різниця у впливі на висоту рослин між азотними системами удобрення та повним мінеральним добривом?

4. У дисертаційній роботі варто було висвітлити фенологічні спостереження та фотосинтетичну продуктивність посівів ячменю озимого залежно від елементів технології вирощування.

5. У Розділі 3 варто було б провести дисперсійний аналіз, для визначення фактору, який мав найбільший вплив на показники росту і розвитку ячменю озимого.

6. Як регулятор росту вплинув на співвідношення маси соломи до зерна? (Розділ 4)

7. Розділ 5. На основі наведених даних, що сильніше впливає на вміст калію в соломі: відсутність калійних добрив чи застосування регулятора росту?

8. Потребує пояснення: Як застосування регулятора росту впливає на баланс калію в ґрунті порівняно з ділянками без нього? та Який фактор сильніше впливав на баланс фосфору в ґрунті: погодні умови чи система застосування добрив?

9. Чи можна вважати варіант $N_{75}P_{30}K_{40}$ найбільш збалансованим з точки зору винесення поживних речовин та збереження родючості ґрунту?

Олена ЧЕРНО, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 2 не вказано за якою методикою визначали масу 1000 зерен ячменю озимого.

2. У роботі не повністю проаналізовано вплив погодних умов на формування вмісту білка в зерні ячменю озимого.

3. У розділі 4 багаторазово повторюються однакові положення (особливо щодо ефективності N_{75} , впливу регулятора росту та ролі погодних умов). Доцільно скоротити дублювання, особливо у висновках.

4. Наприкінці розділу 6 зазначено: «...ефективним є застосування регулятора росту, а азотні добрива вносити дозою N75», що суперечить частині результатів, де: N150 дає вищий чистий енергетичний дохід; регулятор росту підвищує ефективність саме при високих дозах азоту. Потрібно чітко розмежовувати економічний оптимум (N75), і біологічний максимум (N150 + регулятор).

Ірина РАССАДІНА, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У якості побажання – можливо доцільно було б знайти стійкий до полягання сорт ячменю озимого? Це знизило собівартість вирощеного врожаю зерна.

2. Вважаю, що доцільно було б розрахувати коефіцієнт продуктивного кущіння для визначення ефективності удобрення.

3. Чи доцільно наводити господарське винесення основних елементів живлення з урожаєм соломи в основному тексті роботи?

4. Важливо було б вказати напрямки використання зерна ячменю озимого, вирощеного в досліді.

5. Чим зумовлено нижчу стійкість до полягання за внесення повного мінерального добрива порівняно з азотними системами?

Наталія ЯЦЕНКО, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри овочівництва, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Григорій ГОСПОДАРЕНКО, науковий керівник, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Андрію СУЛИМІ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Наталія ЯЦЕНКО